

32003L0018

15.4.2003

EUROOPA LIIDU TEATAJA

L 97/48

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2003/18/EÜ,  
27. märts 2003,  
millega muudetakse direktiivi 83/477/EMÜ töötajate kaitsmise kohta asbestiga kokkupuutest tulenevate  
ohtude eest tööl  
(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 137 lõiget 2,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut, <sup>(1)</sup> mis esitati pärast tööturu osapoolte ning tööohutuse, -hügieeni ja -tervishoiu nõuandekomiteega konsulteerimist,

võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust, <sup>(2)</sup>

olles konsulteerinud regioonide komiteega,

toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud menetluse kohaselt <sup>(3)</sup>

ning arvestades järgmist:

- (1) Oma 7. aprilli 1998. aasta järeldustes töötajate kaitsmise kohta asbestiga kokkupuutest tulenevate ohtude eest <sup>(4)</sup> kutsus nõukogu komisjoni üles tegema ettepanekuid direktiivi 83/477/EMÜ <sup>(5)</sup> muutmiseks, võttes arvesse eelkõige seda, kui kasulik võib olla uuendada ja kohandada kaitsemeetmeid nende jaoks, kes on praegusajal kõige suuremas ohus, eelkõige asbesti koristavad töötajad ning samuti töötajad, kes puutuvad asbestiga kokku juhuslikult teenindus- ja hooldustööde tegemise käigus.
- (2) Kõnealustes järeldustes kutsus nõukogu komisjoni üles samuti esitama ettepanekuid direktiivi 83/477/EMÜ muutmiseks krüsootiliga kokkupuute piirnormide ja õhu teel leviva asbesti mõõtmise meetodite põhjalikemate uurin-gute taustal, mis on läbi viidud Maailma Tervishoiuorgani-satsiooni (WHO) poolt vastuvõetud meetodil. Sarnaseid meetmeid tuleks võtta ka asbesti suhtes.
- (3) Majandus- ja sotsiaalkomitee kutsus oma arvamuses asbesti kohta <sup>(6)</sup> komisjoni üles võtma töötajate ohtude vähendamiseks uusi meetmeid.

<sup>(1)</sup> EÜT C 304 E, 30.10.2001, lk 179 ja

EÜT C 203 E, 27.8.2002, lk 273.

<sup>(2)</sup> EÜT C 94, 18.4.2002, lk 40.

<sup>(3)</sup> Euroopa Parlamendi 11. aprilli 2002. aasta arvamus (Euroopa Ühen-duste Teatajas seni avaldamata), nõukogu 23. septembri 2002. aasta ühine seisukoht (EÜT C 269 E, 5.11.2002, lk 1) ja Euroopa Parla-mendi 17. detsembri 2002. aasta otsus (Euroopa Ühenduste Teatajas seni avaldamata). Nõukogu 18. veebruari 2003. aasta otsus (Euroopa Ühenduste Teatajas veel avaldamata).

<sup>(4)</sup> EÜT C 142, 7.5.1998, lk 1.

<sup>(5)</sup> EÜT L 263, 24.9.1983, lk 25. Direktiivi on viimati muudetud direk-tiiviga 98/24/EÜ (EÜT L 131, 5.5.1998, lk 11).

<sup>(6)</sup> EÜT C 138, 18.5.1999, lk 24.

- (4) Krüsootilasbesti turustamise ja kasutamise keeld, mis keh-testati nõukogu 27. juuli 1976. aasta direktiiviga 76/769/EMÜ liikmesriikide õigus- ja haldusnormide üht-lustamise kohta seoses teatavate ohtlike ainete ja valmis-tiste turustamise ja kasutamise piirangutega <sup>(7)</sup> ning mis hakkab kehtima alates 1. jaanuarist 2005, aitab olulisel määral kaasa töötajate asbestiga kokkupuute vähendami-sele.

- (5) Asbestiga kokkupuutest tulenevate ohtude eest tuleks kaitsta kõiki töötajaid ning mere- ja õhusektoris kehtivad erandid tuleks seepärast tühistada.

- (6) Et kiudainete määratluses valitseks selgus, tuleks nad kas mineraloogiliselt või nende Chemical Abstract Service'i (CAS) numbri järgi ümber määratleda.

- (7) Piiramata muid ühenduse õigusnorme, mis käsitlevad asbesti turustamist ja kasutamist, peaks asbestiga kokku-puudet sisaldavate tegevuste piiramine mängima sellega seotud haiguste profülaktikas väga tähtsat rolli.

- (8) Asbestiga kokkupuudet sisaldavate tegevuste teavitussüs-teemi tuleks kohandada uutele tööolukordadele.

- (9) On tähtis lõpetada tegevused, mille tõttu töötajad puutu-vad asbesti kaevandamise ajal kokku asbestikiududega, või asbesttoodete tootmine ja töötlemine või tahtlikult lisatud asbetikiududega toodete tootmine ja töötlemine, kuna nen-dest tulenev oht on suur ja prognoosimatu.

- (10) Võttes arvesse uusimaid tehnikaalaseid teadmisi, tuleb täp-semalt määratleda proovivõtumeetodid, mille abil mõõta asbesti sisaldust õhus ja loendada asbestikiude.

- (11) Kuigi seni ei ole veel õnnestunud määrata kindlaks künnist, millest allpool ei kaasne asbestiga vähiohtu, tuleks alan-dada tööga seoses asbestiga kokkupuute piirnormi.

<sup>(7)</sup> EÜT L 262, 27.9.1976, lk 201. Direktiivi on viimati muudetud komisjoni direktiiviga 2001/91/EÜ (EÜT L 286, 30.10.2001, lk 27).

- (12) Tööandjaid tuleks kohustada fikseerima enne asbesti kõrvaldamist asbesti sisaldus või oletatav sisaldus hoonetes või rajatistes ning teatama selle kõigile, kes võivad asbestiga asjaomase hoone kasutamise või hooldamise või mis tahes muu selles või sellel toimuva tegevuse käigus kokku puutuda.
- (13) Tuleks tagada, et lammutustöid või asbesti kõrvaldamist teevad ettevõtjad, kes tunnevad kõiki ettevaatusabinõusid, mida tuleb töötajate kaitseks rakendada.
- (14) Töötajatele, kes asbestiga kokku puutuvad või tõenäoliselt kokku puutuvad, tuleks anda erikoolitust, et aidata oluliselt kaasa asbestiga kokkupuutest tulenevate ohtude vähendamisele.
- (15) Direktiivis 83/477/EMÜ ettenähtud ohuregistri ja meditsiinidokumentide sisu tuleks viia kooskõlla nõukogu 28. juuni 1990. aasta direktiivis 90/394/EMÜ (töötajate kaitsmise kohta tööl kantserogeenidega kokkupuutest tulenevate ohtude eest (kuues üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõikes 1 määratletud tähenduses))<sup>(1)</sup> osutatud dokumentidega.
- (16) Asbestiga kokku puutunud töötajate kliinilise jälgimise praktilisi soovitusi tuleks uusimate meditsiiniteadmiste põhjal ajakohastada, et varakult avastada asbestiga seotud haigusi.
- (17) Kuna kavandatava meetme eesmärki, milleks on parandada töötajate kaitsmist asbestiga kokkupuutest tulenevate ohtude eest tööl, ei suuda liikmesriigid täielikult saavutada ning seetõttu on eesmärk meetme ulatuse ja mõju tõttu paremini saavutatav ühenduse tasandil, võib ühendus võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Nimetatud artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv kaugemale sellest, kui on vaja nimetatud eesmärgi saavutamiseks.
- (18) Käesolevas direktiivis sisalduvate muudatustega edendatakse tegelikult siseturu sotsiaalse mõõtme kujunemist.
- (19) Neid muudatusi on võimalikult vähe, et nendega ei kaasneks väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete loomisele ja arengule tarbetult suurt raskust.
- (20) Seetõttu tuleks vastavalt muuta direktiivi 83/477/EMÜ,
2. Artikkel 2 asendatakse järgmisega:
- “Artikkel 2
- Käesoleva direktiivi kohaldamisel tähendab “asbest” järgmisi kiulisi silikaate:
- asbestaktinoliit, CASi nr 77536-66-4, (\*)
  - asbestamosiit, CASi nr 12172-73-5, (\*)
  - asbestantofülliid, CASi nr 77536-67-5, (\*)
  - krüsotiil, CASi nr 12001-29-5, (\*)
  - kroküdoliit, CASi nr 12001-28-4, (\*)
  - asbesttremoliit, CASi nr 77536-68-6 (\*).
- (\*) Ajakirja *Chemical Abstracts Service* (CAS) registri number.”
3. Artiklit 3 muudetakse järgmiselt:
- a) lõige 3 asendatakse järgmisega:
- “3. Eeldusel, et töötajate kokkupuude on pisteline ja väheintensiivne, ning kui lõikes 2 osutatud riskihindamise tulemusel on üheselt selge, et asbestikiudude kontsentratsioon töökoha õhus jääb lubatud piiresse, võib artiklid 4, 15 ja 16 jätta kohaldamata, kui asjaomane töö sisaldab:
- a) lühiajalist, mitte pidevat tegevust, mille käigus käideldakse üksnes pudenenematuid materjale;
  - b) selliste mitte lagunenu materjalide kõrvaldamist ilma nende kulutamiseteta, milles asbestikiud on seotud tihkeks matriitsiks;
  - c) heas seisukorras asbesti sisaldavate materjalide hermetiseerimist või kapseldamist;
  - d) õhu koostise jälgimist ja kontrollimist ning proovide kogumist materjalidest, tegemaks kindlaks, kas nad sisaldavad või ei sisalda asbesti.”;
- b) lisatakse järgmine lõige:
- “3 bis Liikmesriigid kehtestavad pärast konsulteerimist tööturu osapooltega vastavalt oma siseriiklikule õigusele ja tavale praktilised juhendid lõikes 3 ettenähtud pistelise ja väheintensiivse kokkupuute kindlaksmääramiseks.”
4. Artiklit 4 muudetakse järgmiselt:
- a) punkt 2 asendatakse järgmisega:
- “2. Tööandja peab teate esitama enne töö algust liikmesriigi vastutavale asutusele vastavalt siseriiklikele õigusnormidele.
- Teade peab sisaldama vähemalt järgmiste asjaolude lühidat kirjeldust:
- a) töökoha asukoht;
  - b) kasutatava või käideldava asbesti liik ja kogus;
  - c) kõnealused toimingud ja protsessid;

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

#### Artikkel 1

Direktiivi 83/477/EMÜ muudetakse järgmiselt.

1. Artiklist 1 jäetakse välja lõige 2.

<sup>(1)</sup> EÜT L 196, 26.7.1990, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 1999/38/EÜ (EÜT L 138, 1.6.1999, lk 66).

- d) kaasatud töötajate arv;
- e) töö alguskuupäev ja kestus;
- f) töötajate asbestiga kokkupuute piiramiseks võetud meetmed.”;
- b) punkt 4 asendatakse järgmisega:
- “4. Iga kord, kui töötajad muutuvas ja sellega seoses on töenäoline, et suureneb oluliselt kokkupuute asbestitolmuga või asbesti sisaldavate materjalidega, tuleb esitada uus teade.”
5. Artiklisse 5 lisatakse järgmine lõige:
- “Piiramata muude asbesti turustamist ja kasutamist käsitlevate ühenduse õigusnormide kohaldamist, keelustatakse tegevus, mille tõttu töötajad puutuvad asbesti kaevandamisel kokku asbestikiududega, või asbestitoodete tootmine ja töötlemine või tahtlikult lisatud asbesti sisaldavate toodete tootmine ja töötlemine, välja arvatud lammutamise ja asbesti kõrvaldamise saaduste käitlemine ja kõrvaldamine.”
6. Artikkel 6 asendatakse järgmisega:
- “Artikkel 6
- Kõigi artikli 3 lõikes 1 osutatud toimingute puhul tuleb töötajate kokkupuute asbestist või asbesti sisaldavatest materjalidest tekkiva tolmu vältimiseks võimalikult madalale tasemele ja igal juhul artiklis 8 sätestatud piirväärtusest alla poole ning selleks tuleb võtta eelkõige järgmisi meetmeid:
1. asbestist või asbesti sisaldavatest materjalidest tekkiva tolmu kokkupuutevõimaluse või kokku puutuda võivate töötajate hulka tuleb võimalikult palju vähendada;
  2. töötoiminguid tuleb ette näha nii, et nende käigus ei teki asbestitolmu või, kui see on võimatu, hoida ära asbestitolmu sattumist õhku;
  3. kõiki asbesti käitlemisega seotud ruume ja seadmeid peab saama korrapäraselt ja tõhusalt puhastada ja hooldada;
  4. asbesti või tolmutavat asbesti sisaldavaid materjale tuleb hoida ja vedada sobivas suletud pakendites;
  5. jäätmed tuleb kokku koguda ja võimalikult kiiresti töökohalt kõrvaldada nõuetekohastes suletud pakendites, mis on tähistatud siltidega, et nad sisaldavad asbesti. Seda abinõu ei kohaldata kaevandamise suhtes. Neid jäätmeid koheldakse edaspidi kooskõlas nõukogu 12. detsembri 1991. aasta direktiiviga 91/689/EMÜ ohtlike jäätmete kohta. (\*)
- (\*) EÜT L 377, 31.12.1991, lk 20. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 94/31/EÜ (EÜT L 168, 2.7.1994, lk 28).”
7. Artikkel 7 asendatakse järgmisega:
- “Artikkel 7
1. Olenevalt esialgse riskihindamise tulemustest ja et artiklis 8 sätestatud piirväärtustest kinnipidamine oleks tagatud, mõõdetakse asbestikiudude sisaldust töökoha õhus korrapäraselt.
  2. Võetud proovid peavad iseloomustama töötaja kokkupuudet asbestist või asbesti sisaldavatest materjalidest tekkiva tolmu.
  3. Proovid võetakse pärast nõupidamist ettevõtte töötajate ja/või nende esindajatega.
  4. Proove võtavad nõuetekohase erialase ettevalmistusega töötajad. Võetud proovid analüüsitakse lõike 6 kohaselt asbestikiudude loendamise vahenditega varustatud laboratooriumides.
  5. Proovide võtmise ajaline kestus peab olema selline, et mõõtmistega või kasutades arvutusi kaaludega aja järgi oleks võimalik kindlaks teha representatiivset kokkupuute määra kaheksa tunni pikkuse vaatlusperioodi (ühe vahetuse) jooksul.
  6. Asbestikiude loendatakse võimaluse korral alati faasikontastimikroskoobi abil Maailma Tervishoiuorganisatsiooni (WHO) 1997. aasta soovituslikul meetodil (\*) või mis tahes muul meetodil, mis annab samaväärseid tulemusi.
- Eelmises lõigus osutatud asbestisisalduse kindlaksmääramiseks õhus võetakse arvesse ainult neid kiude, mis on vähemalt viis mikromeetrit pikad, alla kolme mikromeetri laiad ja mille pikkuse/laiuse suhe on suurem kui 3:1.
- (\*) Õhus sisalduvate kiudude kontsentratsiooni määramine. Soovitatav meetod, milles kasutatakse optilist faasikontastimikroskoopi (membraanfiltrite meetod), WHO, Genf 1997 (ISBN 92 4 154496 1).”
8. Artikkel 8 asendatakse järgmisega:
- “Artikkel 8
- Tööandjad tagavad, et mitte ükski töötaja ei puutu õhus sisalduva asbestiga rohkem kui 0,1 kiudu cm<sup>3</sup> kohta, mis on mõõdetud või arvatud kaheksa tunni pikkuse vaatlusperioodi kaalutud keskmisena.”
9. Artiklist 9 jäetakse välja lõige 1.
10. Artiklit 10 muudetakse järgmiselt:
- a) lõike 1 esimene lõik asendatakse järgmisega:
- “Kui artiklis 8 sätestatud piirväärtusi ületatakse, tuleb kindlaks teha sellise ületamise põhjused ning võtta võimalikult kiiresti vajalikud meetmed olukorra parandamiseks.”

b) lõige 3 asendatakse järgmisega:

“3. Kui kokkupuudet ei ole võimalik muude vahenditega vähendada ja piirväärtustest kinnipidamiseks tuleb kasutada isiklike hingamisteede kaitsevahendeid, ei või see olla alaline ning peab iga töötaja puhul rangelt piirduma miinimumiga. Selliste kaitsevahenditega töötamise ajal peavad olema ette nähtud pausid, mis vastavad füüsikalistele ja kliimatingimustele ning on vajaduse korral töötajate ja/või nende esindajatega konsulteerides kooskõlas siseriikliku õiguse ja tavaga.”

11. Lisatakse järgmine artikkel:

*“Artikkel 10a*

Enne lammutus- või hooldustöid võtavad tööandjad — vajaduse korral ruumide omanike käest teavet hankides — kõik vajalikud meetmed, et teha kindlaks oletatavasti asbesti sisaldavad materjalid.

Kui mõne materjali või raketise puhul on kahtlus, et see sisaldab asbesti, järgitakse käesoleva direktiivi kehtivaid sätteid.”

12. Artikli 11 lõige 1 asendatakse järgmisega:

“1. Kui teatavate tegevuste, nagu näiteks lammutamise, kõrvaldamise, remondi ja hoolduse puhul on ette näha, et artiklis 8 sätestatud piirväärtused ületatakse vaatamata sellele, et rakendatakse tehnilisi ennetusmeetmeid asbestisisalduse piiramiseks õhus, määrab tööandja kindlaks sellise töö ajal töötajate kaitse tagamiseks vajalikud meetmed, eelkõige järgmised:

- a) töötajatele antakse sobivad hingamisteede kaitsevahendid ja muud isiklikud kaitsevahendid, mille kasutamine on kohustuslik; ja
- b) pannakse üles hoiatussildid selle kohta, et tõenäoliselt ületatakse artiklis 8 sätestatud piirväärtusi ja
- c) ära hoitakse asbestist või asbesti sisaldavast materjalist tekkiva tolmu levimist töökohast või -ruumist välja.”

13. Artikli 12 lõike 2 kaks esimest lõiku asendatakse järgmisega:

“2. Lõikes 1 osutatud kavas tuleb ette näha töötajate ohutuse ja tervise kaitsmiseks vajalikud meetmed töökohal.

Eelkõige tuleb kavas täpsustada järgmised üksikasjad:

- asbest ja/või asbesti sisaldavad tooted tuleb kõrvaldada enne lammutamist, välja arvatud juhul, kui selle tõttu muutuks oht töötajate jaoks suuremaks kui siis, kui asbest ja/või asbesti sisaldavad tooted jäetakse alles,
- vajaduse korral varustatakse töötajad artikli 11 lõike 1 punktis a nimetatud isiklike kaitsevahenditega,

— kui asbesti lammutamine või kõrvaldamine on lõpetatud, kontrollitakse asbestiga kokkupuute ohtude puudumist töökohal vastavalt siseriiklikule õigusele ja tavale.”

14. Lisatakse järgmised artiklid:

*“Artikkel 12a*

1. Tööandjad annavad kõikidele töötajatele, kes puutuvad või võivad puutuda kokku asbestitolmuga, asjakohast koolitust. Seda koolitust tuleb anda korrapäraselt ja töötajatele tasuta.

2. Koolituse sisu peab olema töötajatele hõlpsasti arusaadav. Neil peab selle abil olema võimalik omandada vajalikke tööõnnetuste ennetamise ja tööohutuse alaseid teadmisi ja oskusi eelkõige seoses järgmisega:

- a) asbesti omadused ja tema mõju tervisele, sealhulgas tema koosmõju suitsetamisega;
- b) asbesti sisaldada võivate toodete või materjalide liigid;
- c) toimingud, mille käigus võidakse asbestiga kokku puutuda, ning selle ärahoidmiseks rakendatavate abinõude tähtsus;
- d) ohutud töövõtted, meetmed ja kaitsevahendid;
- e) hingamisvahendite otstarve, sortiment, valimine, piirangud ja nõuetekohane kasutamine;
- f) juhised hädaolukorraks;
- g) saastatusest puhastamise kord;
- h) jäätmete kõrvaldamine;
- i) tervisekontrolli nõuded.

3. Asbesti kõrvaldavate töötajate koolitamise praktilised suunised töötatakse välja ühenduse tasandil.

*Artikkel 12b*

Enne asbesti lammutamist või kõrvaldamist peavad ettevõtted tõestama oma oskusi selles valdkonnas. Seda tehakse vastavalt siseriiklikule õigusele ja/või tavale.”

15. Artikli 14 lõike 2 punkt b asendatakse järgmisega:

“b) kui tulemused ületavad artiklis 8 sätestatud piirväärtusi, teatatakse sellest ja selle põhjustest võimalikult kiiresti ettevõtte või asutuse asjaomastele töötajatele ja nende esindajatele ning arutatakse ettevõtte või asutuse töötajate ja/või nende esindajatega läbi võetavad meetmed või hädaolukorras teatatakse neile, millised meetmed on võetud.”

16. Artikli 15 punkt 3 asendatakse järgmisega:

“3. Töötajatele tuleb anda teavet ja nõu tervisekontrolli kohta, mille nad pärast kokkupuute lõppu võivad läbida.

Arst või töötajate tervisekontrolli eest vastutav asutus võib määrata, et tervisekontroll peab pärast kokkupuute lõppu kestma edasi nii kaua, kui kõnealune arst või asutus seda asjaomase isiku tervise kaitseks vajalikuks peab.

Sellist tervisekontrolli tehakse kooskõlas vastava liikmesriigi õiguse ja tavaga.”

17. Artikli 16 punkt 2 asendatakse järgmisega:

“2. Punktis 1 nimetatud register ja artikli 15 lõikes 1 nimetatud töötaja tervisekaarti säilitatakse vastavalt siseriiklikele õigusaktidele ja/või tavale pärast kokkupuute lõppu vähemalt 40 aastat.”

18. Artiklisse 16 lisatakse järgmine punkt:

“3. Kui ettevõtte lõpetab tegevuse, tuleb punktis 2 osutatud dokumendid vastavalt siseriiklikele õigusaktidele ja/või tavale anda vastutava asutuse käsutusse.”

19. Lisatakse järgmine artikkel:

“Artikkel 16a

Liikmesriigid näevad ette küllaldased sanktsioonid juhuks, kui rikutakse käesoleva direktiivi kohaselt vastuvõetud siseriiklike õigusakte. Need sanktsioonid peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.”

20. I lisa jäetakse välja.

21. II lisa punkt 3 asendatakse järgmisega:

“3. Töötajate tervisekontroll peab toimuma vastavalt töötavishoiu põhimõtetele ja tavadele. See peaks sisaldama vähemalt järgmisi meetmeid:

- arvestuse pidamine töötaja haigusloo ja töö kohta,
- isiklik vestlus,

— eelkõige rindkere kliiniline läbivaatus,

— kopsude talitluse (hingamismahtude ja -kiiruse) kontrollimine.

Arst ja/või tervisekontrolli eest vastutav asutus peaks otsustama edasiste kontrollide, nagu näiteks röga tsütoloogiliste uuringute või rindkere röntgenülevõtete või tomodensitomeetria uuringute vajaduse üle uusimate olemasolevate töötavishoiualaste teadmiste põhjal.”

#### Artikkel 2

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid 15. aprilliks 2006. Liikmesriigid teatavad nendest viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendes või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud siseriiklike õigusnormide teksti.

#### Artikkel 3

Käesolev direktiiv jõustub tema Euroopa Liidu Teatajas avaldamise päeval.

#### Artikkel 4

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 27. märts 2003

Euroopa Parlamendi nimel

president

P. COX

Nõukogu nimel

eesistuja

M. STRATAKIS